

Inleiding

Status van Samen Sneller Duurzaam (SSD) medio 2019

Steeds meer mensen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, verenigingen, scholen gemeente en politici zijn met duurzaamheid bezig. Ieder op zijn eigen manier met een eigen agenda. Hoe komen al deze goede intenties, activiteiten en dynamiek bij elkaar zodat het speelveld gelijkwaardiger wordt?

Ondertussen staan we voor een flink aantal maatschappelijke opgaven, die we alleen met elkaar kunnen realiseren, zoals de overstap naar energieneutrale woningen en gebouwen, het ontwikkelen van een circulaire economie en de zorg voor een gezonde ecologische omgeving.

In Gooise Meren is SSD de beweging waar lokale duurzame initiatieven op straat-, wijk- en gemeenteniveau van lokale organisaties, verenigingen, scholen, winkels en bedrijven elkaar tegenkomen en leren samenwerken. Het betrekken van iedereen die in Gooise Meren woont of werkt staat voorop. Tegelijkertijd zijn we ook realistisch. Koplopers zijn vaak maar 1% van alle mensen. En als je 10% echt in beweging krijgt als actieve volger, doe je het heel goed.

De beweging is in 2017 ontstaan in het werkatelier SSD. Circa 80 personen - inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente Gooise Meren - maakten daarin met elkaar het *actieplan SSD*. Sindsdien werken velen met enthousiasme aan de uitvoering van dit actieplan.

Het unieke effect van SSD is, dat 'duurzame mensen, initiatieven en organisaties' in Gooise Meren zich verbonden voelen en daardoor grotere dingen kunnen en durven doen (door ideeën, netwerken, energie en soms fondsen). Door beter geïnformeerd te zijn en op cruciale momenten ondersteund te worden, zijn deze 'duurzame parels' in onze gemeente gemotiveerder om hun ding te doen. Daardoor ontstaan tussen mensen en hun initiatieven gemakkelijker dwarsverbanden en co-creatie en gaan initiatieven elkaar versterken.

In dit document vind je achtergrond- en actuele informatie over de SSD beweging. We zijn inmiddels in een volgende fase gekomen. Delen van SSD hebben kritische massa gekregen. Onze focus is nu: meer verbinding tussen initiatieven, meer wijkgericht aan de slag en andere fondsen gaan werven. Actuele informatie vind je op de website www.samen-sneller-duurzaam.nl Daar is ook het [actieplan](#) te vinden.

Wil je je aansluiten bij SSD? Meld je dan aan via een van de Duurzaamheidscafés (zie daarvoor de website). Heb je een concreet initiatief, laat dit dan weten aan onze kwartiermaker: info@samen-sneller-duurzaam.nl

Waarom SSD?

Als wij ons op de maatschappelijke transitie uitdagingen voor willen bereiden, doen we er goed aan om ervaring op te doen hoe we lokaal anders met elkaar kunnen leven en (samen) werken.

Visie

De transitie opgaven vragen om een breed duurzaam bewustzijn en om activiteiten van iedereen die in Gooise Meren woont of werkt. Zodat we met elkaar de omslag naar een duurzame en gezonde manier van leven en werken kunnen versnellen. Het klinkt als een cliché, maar we hebben maar één aarde waarvoor we gezamenlijk verantwoordelijk zijn.

Missie

De noodzakelijke transities kunnen we versnellen als alle partijen in Gooise Meren hun krachten bundelen en afstemmen, gebruik maken van al bestaande mogelijkheden en gezamenlijk op zoek gaan naar creatieve oplossingen en nieuwe financieringsmogelijkheden.

Strategie

Door initiatieven (van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs, verenigingen, ambtenaren en politici) in SSD samen te brengen, kunnen we de impact van deze initiatieven groter en langduriger maken.

Als zodanig is SSD een proeftuin voor o.a. doe-democratie, burgerparticipatie, overheidsparticipatie, bestuurlijke vernieuwing, nieuwe wetgeving als de Omgevingswet. Het biedt gemeente, instellingen en ondernemers 'georganiseerde' sparringpartners of klankborden om hun ideeën mee te delen of inspraak en draagvlak te krijgen.

Alle aangesloten initiatieven zijn autonoom. Tegelijkertijd dragen zij bij aan collectieve ambities. Gezamenlijk maken we het verschil voor een duurzamere toekomst.

SSD is een proeftuin voor iedereen die streeft naar een duurzame en gezonde manier van leven en werken in Gooise Meren. Met elkaar co creëren en samenwerken is een leerproces. Voor een ieder! Je doet het individueel of in de vorm van gezamenlijke initiatieven.

Figuur 1. Betrokken partijen bij de SSD beweging

Wat is SSD?

Duurzaamheid is voor iedereen anders. Voor de een is dat biodiversiteit en voor de ander 'nul op de meter'. Deze mensen zoeken normaal gesproken gelijk-geïnteresseerden op en komen de anders-geïnteresseerden niet tegen. Terwijl deze 'duurzame mensen' allemaal iets gemeenschappelijks hebben dat verbindt. Ze geven om de wereld en hebben oog voor de mensen om zich heen. Daar zit vitale kracht die SSD wil mobiliseren en groter wil maken.

SSD brengt lokale kennis, kunde en middelen op het gebied van duurzaamheid bijeen. Het is *een lokale dynamische beweging* die zich (met een zekere trechtering) organisch ontwikkelt en zich richt op de volgende transitie opgaven uit het *Actieplan SSD* (2017):

1. Gebruik van niet-fossiele brandstof
2. Slimmere en groenere mobiliteit
3. Een circulaire economie (afvalloze samenleving)
4. Biodiversiteit (een gezond ecosysteem)
5. Duurzaam onderwijs
6. Gezond lokaal voedsel
7. Een waarderende economie
8. Samen Duurzaam Voor(t)leven
9. Klimaatadaptatie.

De basisdocumenten en -instrumenten van SSD zijn:

Actieplan SSD

De beweging werkt lokaal op basis van het *Actieplan SSD* (2017). Het College uitvoeringsprogramma 2018 – 2020 (CUP) van de gemeente Gooise Meren biedt daarbij een kader. Beiden zijn gebaseerd op internationale en nationale doelen, waaronder het Klimaatakkoord van Parijs (2016).

Daarnaast zijn voor ons uitgangspunten: het nog goed te keuren Nederlandse Klimaat-akkoord, de Regionale Energiestrategie Gooi en Vechtstreek, het programma VANG (van afval naar grondstof), het (uitvoerings-) Programma Nederland Circulair in 2050 en het Actieplan Biodiversiteit.

Initiatieven en projecten

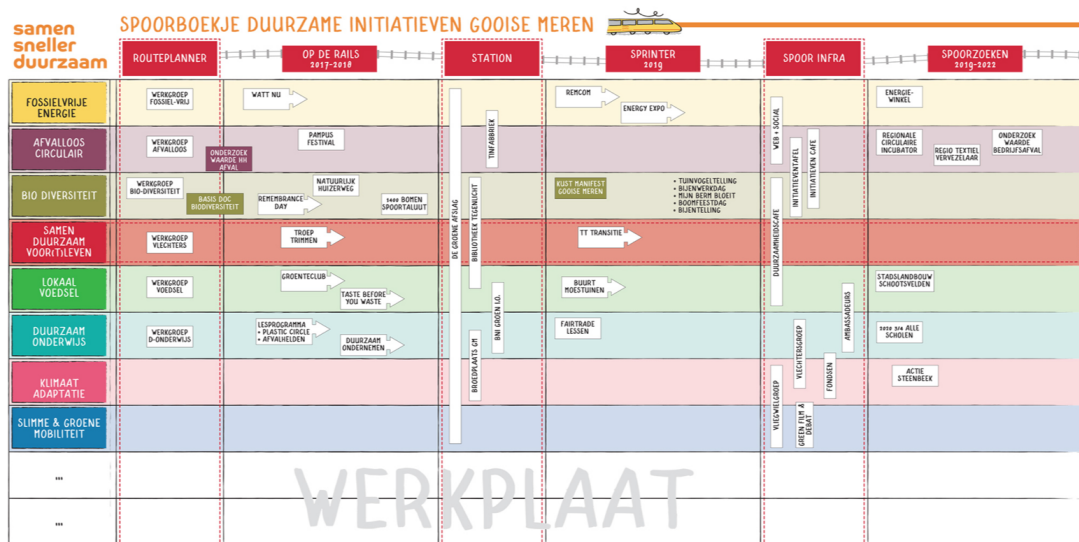
Initiatieven en projecten in Gooise Meren die bijdragen aan een of meerdere transitie opgaven uit het actieplan SSD (2017) vormen de ruggengraat van de beweging. De initiatieven en projecten zijn geïnitieerd door een of meerdere individuen, groepen of organisaties in Gooise Meren.

Spoorboek

Het Spoorboek Duurzame Initiatieven Gooise Meren geeft per transitieopgave alle bekende initiatieven weer, inclusief hun status. Ook de gemeentelijke en de ondersteunende initiatieven zijn in het spoorboek opgenomen.

Het Spoorboek biedt daarmee inzicht in de reikwijdte van bestaande initiatieven en de draagkracht, (wie is (zijn) initiatiefnemer(s)) van de SSD beweging. Het laat ook zien wat wij met elkaar nog te doen hebben om te komen tot een toekomstbestendig Gooise Meren.

Het Spoorboek geeft (nog) geen inzicht in de bereikte CO₂ winst en dergelijke.

Hoe komt SSD tot resultaten?

SSD is vernieuwend. Inhoudelijk doen inwoners, ondernemers, instellingen en ambtenaren wat zij belangrijk vinden en de processen verlopen organisch. Initiatieven en projecten in Gooise Meren opereren zoveel mogelijk op eigen kracht en zijn autonoom in hun handelen. De initiatieven kunnen gebruik maken van de mogelijkheden die de ondersteunende groepen bieden, zoals toegang naar kennis, netwerken en middelen.

Er is geen formeel samenwerkingsverband met een stuurgroep of programmabureau. Wel vindt er een bepaalde ordening plaats, zodat mensen die elkaar (nog) niet kennen elkaar makkelijk kunnen vinden.

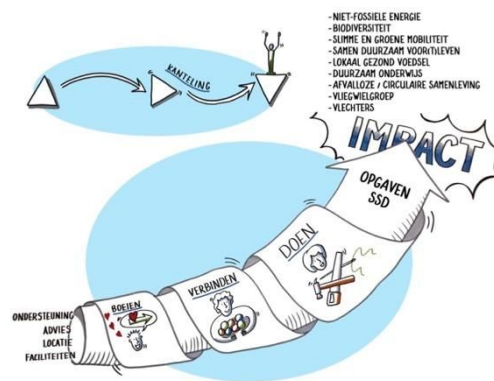
Dit bevordert een andere manier van samenwerken en co-creatie tussen inwoners, (maatschappelijke) organisaties (zoals de Bibliotheek, Versa Welzijn en de Broedplaats), bedrijven (zoals 't Spant, Hocras en Jan Tabak) en gemeente. Maatschappelijke opgaven en zelfs beleid (bijvoorbeeld: biodiversiteit, energietransitie of klimaatadaptatie) beginnen we in Gooise Meren gezamenlijk op te pakken. We leren daarbij van elkaar, in een gelijkwaardige positie. Onderlinge rollen kunnen verschillen van aanjagend, initiërend tot ondersteunend.

Ondersteunende initiatieven richten zich op:

- **BOEIEN:** de verbeeldingskracht van mensen aanzetten, voordoen hoe je je aspiraties kan realiseren, stimuleren van bewust zijn. Dat doen wij door het organiseren van Duurzaamheidscafés en andere evenementen. En gerichte communicatie op ons webplatform, Facebook, LinkedIn, nieuwsbrieven, krantenpublicaties, e.d.
- **(VER)BINDEN:** van mensen, initiatieven, buurten en wijken. Relationeel en inhoudelijk door te co creëren, samen te werken, van elkaar te leren, kennis te ontwikkelen en te

delen, nieuwe ideeën aan te dragen en actie te ondernemen. Dit gebeurt rechtstreeks of via projectgroepen, TransitieCafés, Duurzaamheidscafés, etc.

- **DOEN:** bevestigen van goede ideeën, aanmoedigen om verder te gaan en faciliteren om van ideeën concrete plannen te maken. Dat kan zijn bijvoorbeeld door toegang bieden tot nieuwe netwerken, ondersteunen bij volgorde van de acties en verwijzen naar de juiste fondsen.

Figuur 2. Strategie van SSD

Opgavegericht samenwerken

Veel van de transitie opgaven vragen om opgavegericht samenwerken (co-creatie) van diverse disciplines en partijen. Dit houdt in dat partijen de opgave centraal stellen en niet hun eigen visie of belang (van buiten naar binnen kijken), gezamenlijk onderzoeken welke kernthema's met de opgave kunnen worden verbonden en hoe vragen uit de opgave verbonden kunnen worden met de kwaliteiten van individuen in organisaties.

Dit zijn leerprocessen, die wij alleen gezamenlijk kunnen doorlopen. Daarbij gaat het om het gezamenlijke zoeken naar effectieve strategieën en oplossingen om de streefbeelden uit het actieplan SSD daadwerkelijk te realiseren.

De gemeente neemt binnen de SSD beweging net een wat andere positie in dan andere betrokken partijen. Als organisatie werkt zij net als iedereen aan haar verduurzaming (CO₂ neutraal, slimme en groene mobiliteit, circulair, een gezonde ecologie, etc.). Vanuit haar wettelijke taken en verantwoordelijkheden neemt de gemeente daarnaast diverse andere rollen in. Dit kan zijn een faciliterende, een initiërende en kaderende, een regisserende of regulerende rol.

Voor de gemeente is het niet altijd mogelijk de gewenste acties direct in gang te zetten. Voor sommige besluiten is hiervoor eerst een door de raad vastgesteld besluit of beleidswijziging nodig. Voor andere initiatieven kan in het kader van SSD verbindend budget beschikbaar worden gesteld, zodat snel de daad bij het woord kan worden gevoegd om activiteiten (op incidentele basis) van financiële smeerolie te voorzien.

Hoe is de beweging georganiseerd?

SSD is een beweging. De essentie ervan is het verbinden van mensen en organisaties, zodat hun acties elkaar versterken en het ondersteunen van initiatieven. Ieder initiatief afzonderlijk levert zijn eigen bijdrage aan de verduurzaming van Gooise Meren. SSD is geen formeel samenwerkingsverband met een stuurgroep en een programmabureau. Het is een netwerk van mensen en partijen die graag verantwoordelijkheid nemen om zelf hun omgeving mee vorm te geven en om lokaal maatschappelijke vraagstukken aan te pakken die hen bezig houden. Niet door veel te vergaderen, maar door met alle betrokken partijen daarover na te denken en vooral door te doen.

Ondersteunende structuur

Mensen die deel uitmaken van een netwerk, hoe los georganiseerd ook, hebben behoefte aan kaders (wat mag en kan niet?) en een zekere vorm en structuur. Structuur schept duidelijkheid en maakt beweging mogelijk. De SSD beweging heeft een losjes (horizontaal) georganiseerde, onafhankelijke ondersteuningsstructuur met een informeel karakter.

De volgende rollen 'organiseren' de ondersteuning van de SSD beweging en de 9 transitie werkgroepen:

1. Ambassadeurs
2. De Vliegwieltgroep
3. Een kwartiermaker
4. Aanjagers
5. De Vlechers nieuwe stijl
6. De Initiatieventafel en het initiatieven platform
7. Fondsenwerving

Evenals dat elke beweging behoefte heeft aan vorm en structuur is het voor de continuïteit van SSD belangrijk dat er naast alle vrijwillige inzet in de ondersteunende initiatieven ook betaalde professionele inzet beschikbaar is, zoals een kwartiermaker en specifieke aanjagers.

Ad 1: Ambassadeurs

Ambassadeurs enthousiasmeren en stimuleren (hoog over) inwoners, ondernemers, scholen, maatschappelijke organisaties, verenigingen, ambtenaren en politici waar zij een relatie mee hebben om zich in te zetten voor de transitieopgaven. Zij bieden toegang tot nieuwe netwerken en/of fondsen, signaleren obstakels bij de aanpak van de transitieopgaven en helpen deze mee oplossen.

Ad 2: Vliegwieltgroep

De Vliegwieltgroep voelt een verantwoordelijkheid voor het op gang houden en versterken van de beweging. Zij houdt de missie, visie en strategie van SSD in het oog evenals nieuwe ontwikkelingen die daarop van invloed kunnen zijn. De Vliegwieltgroep neemt het initiatief om structurele knelpunten op te lossen en ondersteunt nieuwe algemeen ondersteunende initiatieven, zoals de oprichting van een stichting SSD om eenvoudiger fondsen te werven.

Medio 2019 zijn de oude Vlechersgroep en de Vliegwieltgroep samengevoegd en er is een Vlechersgroep nieuwe stijl (zie onder 5). De Vliegwieltgroep wordt primair gevoed door de Kwartiermaker (zie onder 2).

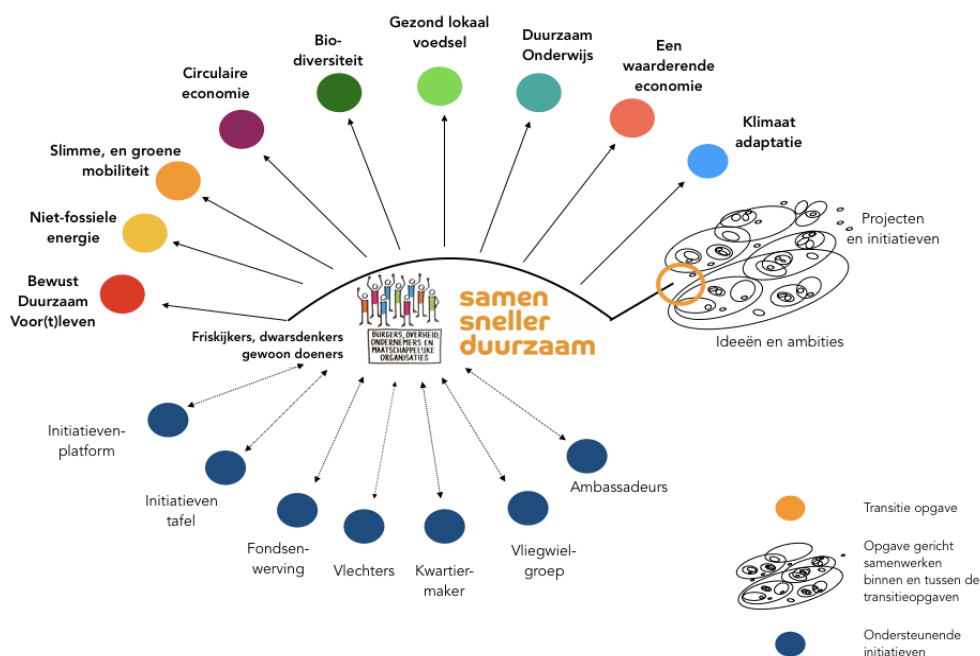
Ad 3: Een Kwartiermaker

De kwartiermaker faciliteert het verankeren van het SSD 2.0 plan (Sporboekje). Hij houdt het overzicht van de zaken die nog georganiseerd moeten worden binnen SSD. Zijn focus ligt op het operationele vlak en laat initiatiefnemers zien hoe deuren geopend kunnen worden en zet mensen op het juiste spoor.

Hij maakt deel uit van het operationele team (OT) die wekelijks overlegt. Samen met het OT faciliteert hij het tot stand brengen van het SSD loket, de nieuw te vormen Stichting en de Fondsen Groep. Hij coördineert en assisteert bij vragen vanuit bestaande- en nieuwe initiatieven, brengt ze in kaart en volgt ontwikkelingen. Hij coördineert of faciliteert samenwerking tussen de verschillende werkgroepen, ondersteunende groepen, initiatieven en stakeholders. De Kwartiermaker brengt maandelijks verslag uit naar de Vliegwieltgroep en de Vlechtsers.

SSD is binnenkort ook bereikbaar met een eigen telefoonnummer.

Voor vragen over ondersteuning met duurzame ideeën en initiatieven, of als je aansluiting zoekt bij een van de duurzame werkgroepen en opgaven kun je dat al doen via info@samen-sneller-duurzaam.nl, Duurzaamheidscafés en andere, in onze agenda vermelde, evenementen op samen-sneller-duurzaam.nl

Figuur 3. De SSD beweging

Ad 4: Aanjagers

De kwartiermaker wordt bijgestaan door aanjagers die op een bepaald gebied expertise hebben, extra armslag geven en roering kunnen maken. De aanjagers houden overzicht op hun aandachtsgebied en zijn mini-kwartiermaker op hun expertise vlak. Zij onderzoeken wat er nog meer kan, hebben contact met de kwartiermaker en komen met suggesties om het platform groter te maken. In voorkomende gevallen kunnen aanjagers een vergoeding krijgen.

Ad 5: Vlechters nieuwe stijl

Vlechters zorgen voor voorlichting en (strategische communicatie) over de transitie opgaven waar wij met elkaar voor staan en over mogelijke oplossingen. Daarnaast verzorgen zij de algemene communicatie. Verder ondersteunen de Vlechters de beweging bij de logistiek van de organisatie van bijeenkomsten, zoals het TransitieCafé, Festivals, voorlichtingsavonden en werkateliers. Op verzoek ondersteunen zij ook initiatieven bij hun communicatieactiviteiten.

Communicatieactiviteiten die de Vlechters verzorgen zijn: agenda, nieuwsbrief, website samen-sneller-duurzaam.nl, social media, berichten in lokale pers en [Duurzaamheidscafés](#).

Ad 6: Fondsenwerving

De vraag naar financiële ondersteuning van initiatieven varieert van klein tot groot. Om te voorkomen dat elk initiatief zijn eigen stichting hiervoor moet oprichten, wordt het initiatief genomen om een stichting SSD op te richten. De stichting zal zelf ook fondsen werven om SSD initiatieven op weg te helpen. Fondsenwerving richt zich op budgetten van betrokken partijen, goede doelen-fondsen, vermogensfondsen, banken, crowdsourcing, crowdfunding, e.d.

Ad 7: Initiatieventafel en initiatieven platform

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen hun initiatief bespreken met de initiatieventafel of het initiatieven platform. Beiden bestaan uit diverse personen die actief willen meedenken over de verdere ontwikkeling van het initiatief vanuit hun eigen kennis en expertise.

Wat willen we bereiken met SSD?

Met onze bottom-up benadering en gerichte communicatie veranderen we de cultuur hoe we binnen Gooise Meren met elkaar omgaan. Als we alle mensen bij elkaar optellen die in onze verbanden zitten, komen we nu al uit bij vele duizenden mensen. Dat komt door bijv. de Duurzaamheidscafés (ongeveer 1x per maand), initiatieven tafels (50 x per jr), berichten op de website en social media updates, nieuwsbrieven (1000 abonnees), ruim 50 SSD initiatieven, ambassadeurs en wijkopbouw.

Succesfactoren en indicatoren

We willen de effecten van SSD beter meetbaar maken. De succesfactoren en indicatoren waar wij aan denken zijn:

1. Groei van het aantal duurzame initiatieven dat floreert binnen Gooise Meren

Indicator: groei van hoeveelheid initiatieven in het Spoorboek.

2. Groei van het aantal mensen dat we met SSD raken en inspireren tot actie

Indicator: groei van hoeveelheid abonnees op de nieuwsbrief, aantallen deelnemers aan de Duurzaamheidscafés, etc.

3. Resultaten van de evaluatie van 'gebruikers' van SSD

Indicator: waardering (1-5) die initiatiefnemers geven voor de ondersteuning die zij ontvangen hebben van SSD (3 vragen: in hoeverre heeft SSD je initiatief versterkt; heb je

waardevolle netwerkcontacten gekregen en zou je SSD voor andere initiatieven aanbevelen?)

4. Aantal nieuwe verbindingen tussen SSD

Indicator: groei van hoeveelheid verbindingen tussen buurtplatforms, welzijnswerk, energiecoöperaties, troeptrimmers voor zwerfafval, projecten binnen de gemeente, etc.